

Традиционалне Цркве и верске заједнице у Републици Србији

ЗАЈЕДНИЧКО САОПШТЕЊЕ ЗА ЈАВНОСТ

Ми, долепотписани, свесни одговорности коју имамо на основу службе сваког од нас у сопственој Цркви или верској заједници, изражавамо своју дубоку заједничку забринутост због недозвољеног утицаја извршне власти на Уставни суд Србије у поступку за оцењивање уставности Закона о враћању (реституцији) имовине Црквама и верским заједницама.

Појавни облици недозвољеног утицаја власти на поступак

Непримерен однос власти према овом питању изражава се, нажалост, кроз више појавних облика, чиме се врши недопустив утицај на ток и исход овог поступка. Иако је то противно Уставу Републике Србије, закону и Конвенцији за заштиту људских права и основних слобода, поједини високи државни функционери врше, путем средстава јавног информисања, притисак на Уставни суд у вези са тим поступком. То чине упућивањем јавних порука које – увијено, али провидно – дају до знања судијама тог суда да овај закон није ни требало донети.

Поред тога, присутни су и други недозвољени посредни утицаји извршне власти на рад овог суда у поступку реституције, као и на примену закона о реституцији. Најочитији пример таквог утицаја представља чињеница да Влада Републике Србије, уочи доношења одлуке Уставног суда у овом поступку, избегава да именује новог директора државне Дирекције за реституцију, након што је истекао мандат досадашњем директору. На тај начин, не само да се, без одговарајућег правног основа, блокира спровођење важећег Закона о враћању имовине Црквама и верским заједницама већ се упућује и јасна порука Уставном суду какву одлуку треба судије тог суда да донесу. Јасно је, наиме, да Влада Републике Србије, тиме што одбија да именује лице које би требало да буде потписник појединачних аката о враћању имовине Црквама и верским заједницама, унапред шаље сигнал да именовање тог лица више неће ни бити потребно.

Овде се, нажалост, не завршавају овакви незаконити притисци. Тако је један високи државни функционер дао писани налог Дирекцији за реституцију, која спроводи овај закон, да више не доноси решења о новчаном обештећењу Цркава и верских заједница, иако је Закон о враћању имовине Црквама и верским заједницама још увек у примени.

Да ли све то треба да значи да поједини државни функционери могу, мимо Парламента, да одлучују о примени неког закона и да већ сада знају какву ће одлуку Уставни суд донети по овом питању? Ни једно ни друго не

може код нас и код наших верника, који представљају огроман број – тачније, апсолутну већину – грађана Србије, унети спокој у погледу поштовања права на имовину, али и других Уставом зајамчених права, нити нас може уверити у могућност правичног тока и исхода овог поступка пред највишим судом у држави.

Овакав недозвољени утицај извршне власти већ се одражава на рад Уставног суда

Све традиционалне Цркве и верске заједнице морају, нажалост, да укажу и на то да се овакав недозвољени утицај извршне власти већ одражава на рад Уставног суда у овом поступку. Наиме, Уставни суд Србије, већ месец дана, не дозвољава свим овим Црквама и верским заједницама чак ни да се упознају са садржајем иницијативе за оцену уставности овог Закона, ни после више молби. Иако се у том поступку одлучује о нашим имовинским правима, као и о основним људским правима наших верника, с тим у вези нама није дозвољено чак ни да извршимо увид у тај предмет иако нам то право прописује Закон о Уставном суду. Овај закон нам, поред тога, обезбеђује и право да учествујемо у том поступку. Из тог разлога ми, за сада, не можемо сматрати да је овај суд обезбедио правичност у текућем судском поступку када нам не дозвољава да у њему учествујемо, на начин прописан законом о том суду, нити нам дозвољава да бар видимо тај предмет.

Овакав однос према Црквама и верским заједницама изражава и однос према нашим верницима,

али и према другим грађанима Србије, нарочито према онима који очекују да се и њима врати неправедно одузета имовина

Јавности у Србији је познато да се враћањем имовине Црквама и верским заједницама не исправља само неправда према Црквама и верским заједницама већ се исправља и неправда према верницима, њиховим члановима. Сва ова имовина, коначно, намењена је остваривању Уставом зајамченог права грађана на испољавање своје вере или убеђења. Дакле, имовина која је предмет враћања требало би да обезбеди саму мисију Црква и верских заједница у друштву. Поред тога, она је намењена и остваривању хуманих, социјалних и просветних циљева како за саме вернике тако и за све друге грађане. Дакле, имовина која се враћа Црквама и верским заједницама заправо је у функцији верника, али и свих других грађана Србије, следствено – у функцији друштва као целине. Због тога се овај Закон о враћању имовине Црквама и верским заједницама не може посматрати без уважавања ове истине, познате свим добронамерним људима.

Због тога све традиционалне Цркве и верске заједнице заступају јасан и непромењив став да њихова имовина треба да им буде враћена, по слову и духу важећег закона, а потом, опет путем одговарајућег закона, да буде враћена имовина и свим физичким и правним лицима којима је била неправично одузета. Овај Закон о враћању имовине Црквама и верским заједницама, као и његова примена, треба да домаћој и међународној

јавности пошаљу јасне поруке о томе колико су, заправо, органи власти у Србији спремни и вољни да обезбеде и штите елементарна људска права.

На крају, изражавамо своје очекивање, као и очекивање наших верника и свих људи добре воље, да ће судије, када год држе у својим рукама закон, заборавити све друго што су чули и видели, изван граница његовог јасног и чистог слова. То је најузвишеније право, али и обавеза свих оних који суде.

У Београду, 18. фебруара 2011.

Епископ бачки Иринеј (Српска Православна Црква)

*Надбискуп и метрополита београдски Станислав Хочевац
(Римокатоличка Црква)*

Бискуп Самуел Врбовски (Словачка Евангеличка Црква)

*Бискуп Иштван Чете-Семеш (Реформатска хришћанска
Црква)*

Бискуп Арпад Долински (Евангеличка хришћанска Црква)

Реис-ул-улема Адем Зилкић (Исламска заједница Србије)

Александар Нећак (Савез јеврејских општина Србије)

Доставља: епископ бачки Иринеј

Епископ бачки Иринеј